

STOCKMANN

Home, Peter, no tinc pas la mà foradada, ara! Però tampoc no em puc negar l'alegria de tenir gent a casa. Mira, no em fa re d'insistir-hi. Me n'he hagut d'estar tant de temps que, per mi, és com poder respirar de nou, això de veure'm enmig d'aquest jovent impetuós, agosarat, d'esperit obert i treballador, com ara aquests nois que tinc entaulats i que mengen amb tanta il·lusió. M'agradaria que el coneguessis una mica més, en Hovstad...

BATLLE

Sí, en Hovstad... Per cert que suara em deia que t'ha de publicar un altre article teu.

STOCKMANN

Un article meu?

BATLLE

Sí, sobre el balneari. Un article que vas escriure aquest hivern.

STOCKMANN

Ah, aquell. De moment, més m'estimaria guardar-lo.

BATLLE

Què dius ara! Doncs a mi em sembla que ara seria el moment més adequat, precisament.

STOCKMANN

Sí, d'acord... en circumstàncies normals, sí. *(Es mou de l'una banda a l'altra de la peça.)*

BATLLE

(Seguint-lo amb els ulls.) I què tenen de particular les circumstàncies actuals?

STOCKMANN

(Aturant-se.) Encara no t'ho puc dir, Peter, de moment... No pas aquest vespre, en tot cas. Però podria dar-se el cas que hi hagués alguna cosa de molt particular en les circumstàncies actuals... És clar que podria ben bé ser que tot plegat no fos res. Qui sap si només són figuracions meves.

BATLLE

La veritat, ho trobo tot molt misteriós. Alguna cosa no va a

l'hora i me l'heu amagada? Com a president de la Junta del Balneari, bé em penso que...

STOCKMANN

I jo em penso que... Au, Peter, no comencem a esgarrapar-nos.

BATLLE

Déu ens en guard! No tinc per costum d'esgarrapar, com dius tu. Però sí que he d'exigir amb tota fermesa que la comissió es reuneixi i actuï com cal i a través de les autoritats degudament constituïdes. No puc permetre que es procedeixi d'amagat o de sotamà.

STOCKMANN

Com si mai hagués actuat d'amagat o de sotamà, jo!

BATLLE

Però sí que tens una tendència innata a fer la teva, en canvi. I en una societat ben ordenada això és igualment inadmissible o poc se'n falta. L'individu s'ha de subordinar a la comunitat... més ben dit, a les autoritats que tenen el deure de vetllar pel bé comú.

STOCKMANN

Potser sí. Però amb què diantres em surts ara?

BATLLE

Doncs amb això, estimat Tomas. Precisament això que no acabes d'entendre mai, pel que es veu. No badis, que, tard o d'hora, algun dia ho pagaràs car. Ja t'ho he dit. Adéu-siau.

STOCKMANN

Però que t'has tornat boig? L'erres de mig a mig.

BATLLE

No tinc per costum d'errar-la. Au, que me n'he d'anar. *(S'acomia dels del menjador.)* Adéu, cunyada. Adéu, senyors. *(Surt.)*

SRA. STOCKMANN

(Entrant.) Ja se n'ha anat?

STOCKMANN

Sí, i fet una fúria.

BILLING
Sensació?

SRA. STOCKMANN
Quina mena de sensació?

STOCKMANN
Un gran descobriment, Katrina.

HOVSTAD
I doncs?

SRA. STOCKMANN
L'has fet tu?

STOCKMANN
Sí, jo. Ara ho veurem si, com de costum, vindran a dir-me que tot són cabòries... i manies. Se'n guardaran bé prou! Oi tant, que se'n guardaran, em penso.

PETRA
Però, digues què passa, pare!

STOCKMANN
Sí, home, sí, deu-me una mica de temps, que ho sabreu tot. Si en Peter fos aquí! Això ens ensenya que els homes podem anar pel món carregats de sentències, però més cecs que una talpa.

HOVSTAD
Què voleu dir, amb això?

STOCKMANN
(*Aturant-se prop de la taula.*) Tothom assegura que aquesta ciutat és un lloc molt saludable, oi?

HOVSTAD
Sí, i sembla prou evident.

STOCKMANN
Un lloc excepcionalment saludable. Un lloc que mereix d'esser recomanat sense reserves, tant a la gent malalta com a la gent robusta.

SRA. STOCKMANN
Bé, Tomas, però...

STOCKMANN
I no ens hem estat gens de recomanar-lo i de magnificar-lo, oi? Jo mateix me n'he fet uns bons tips, des de «La Veu del Poble» i en fulls volants.

HOVSTAD
Sí, i què?

STOCKMANN
Aquest balneari, dit l'artèria principal de la ciutat, centre neuràlgic i... el dimoni sap què més...

BILLING
Cor palpitant de la ciutat, en vaig dir una vegada en un acte solemne...

STOCKMANN
També. Doncs, ho sabeu, què és realment aquest balneari... esplèndid, tan altament recomanat i que ha costat tants de diners? Ho sabeu, què és?

HOVSTAD
No, què?

SRA. STOCKMANN
Au, què és?

STOCKMANN
Un podrimener, vet-ho aquí!

PETRA
Pare! El balneari?

SRA. STOCKMANN
(*Simultàniament.*) El nostre balneari?

HOVSTAD
(*També alhora.*) Però, doctor Stockmann...

BILLING
Increïble!

STOCKMANN
Doncs us dic que tot el balneari és un sepulcre emblanquinat i metzinós. Un perill gravíssim per a la salut. El femer que

hi ha allà dalt, a Mølledal, i que fa tanta pudor, infecta l'aigua del balneari a la mateixa deu. I aquesta maleïda podridura enverinada va a desembocar a la platja...

HORSTER

On hi ha els banys?

STOCKMANN

Exacte.

HOVSTAD

Com en podeu estar tan segur, d'això que dieu, doctor Stockmann?

STOCKMANN

He investigat el cas molt escrupolosament. Sí, feia temps que sospitava alguna cosa. L'any passat es van donar casos estranys de malaltia entre els forasters: problemes gàstrics i de tifus.

SRA. STOCKMANN

Ah, és veritat.

STOCKMANN

En aquell moment ens vam pensar que els forasters ja havien vingut amb la malaltia. Però, després... aquest hivern... vaig tenir una idea i vaig voler examinar l'aigua tan bé com fos possible.

SRA. STOCKMANN

És per això que estaves tan ocupat?

STOCKMANN

Sí, Katrina, ho pots ben dir, que estava ocupat. Però, com que aquí no tenia l'equipament científic indispensable, vaig enviar mostres d'aigua potable i marina a la Universitat, perquè un expert en fes una anàlisi exhaustiva.

HOVSTAD

I ara n'heu rebut els resultats.

STOCKMANN

Aquí ho teniu! És la prova de l'existència de substàncies orgàniques en putrefacció dins l'aigua: hi ha infusoris a gava-

dals! Aquesta aigua és absolutament perjudicial per a la salut, tant si es fa servir per a ús intern com extern.

SRA. STOCKMANN

Doncs quina sort, que ho hagi descobert a temps!

STOCKMANN

Ho pots ben dir.

HOVSTAD

I ara què penseu fer?

STOCKMANN

Mirar de posar-hi remei, naturalment.

HOVSTAD

És possible?

STOCKMANN

Cal que ho sigui. Altrament el balneari fóra inútil... s'hauria de tirar a terra. Però no caldrà. Sé molt bé què s'ha de fer.

SRA. STOCKMANN

Per què ho tenies tan secret, estimat?

STOCKMANN

Què volies? Que em posés a pregonar-ho per tota la ciutat, sense tenir-ne la certesa absoluta? Fuig, dona; tan boig, encara no m'hi he tornat!

PETRA

No, és clar, però a nosaltres...

STOCKMANN

Res, a ningú! Demà ja podràs córrer a dir-ho al Teixó...

SRA. STOCKMANN

Tomas, si et plau!

STOCKMANN

Al teu avi, doncs. La sorpresa que s'endurà el vell! Es pensa que m'he begut l'enteniment... sí, n'hi ha molts que pensen el mateix, prou que m'hi he fixat. Però ara veuran, aquesta genteta... ara pla veuran... *(Es mou de l'una banda a l'altra, tot fregant-se les mans.)* El daltabaix que hi haurà en aquesta ciu-

tat, Katrina! No t'ho pots imaginar. S'haurà de canviar tota la conducció de l'aigua.

HOVSTAD

(*Aixecant-se.*) Tota la conducció de l'aigua?

STOCKMANN

Naturalment. Ara la presa és massa avall, caldrà fer-la molt més amunt.

PETRA

Així resulta que tenies raó.

STOCKMANN

Te'n recordes, Petra? Quan van començar les obres, vaig fer una moció escrita oposant-m'hi; però ningú no em va fer cabal. Doncs ara s'ho beuran, ja ho crec que sí. Naturalment, ja he escrit una relació a la Junta. Fa una setmana que la tinc a punt. Només esperava això. (*Ensenya la carta.*) I ara l'enviaré immediatament. (*Se'n va al seu despatx i en torna amb una carpeta de papers.*) Mireu, quatre fulls ben atapeïts. També hi anirà la carta. Un diari, Katrina! Qualsevol cosa per embolicar-ho. Així. Ja està. Dóna-ho a la... (*Pica de peus.*) Com dimoni es diu aquella?... La minyona, va! Digues-li que ho porti ràpidament al Batlle.

PETRA

Pare, què creus que dirà l'oncle Peter?

STOCKMANN

Què vols que digui? S'haurà de sentir ben content que, després de tot, hagi sortit una cosa tan important.

HOVSTAD

Em deu permís per fer un article sobre el vostre descobriment a «La Veu del Poble»?

STOCKMANN

Sí, i us n'estaré molt agraït.

HOVSTAD

El públic ha de saber-ho i, com més aviat, millor.

STOCKMANN

És clar que sí.

SRA. STOCKMANN

(*Que torna.*) Acaba d'anar-hi fa un segon.

BILLING

El doctor Stockmann serà l'home més important de la ciutat, mal llamp em mati!

STOCKMANN

(*Movent-se, satisfet, ça i lla.*) Apa! Al capdavant, he fet el meu deure i prou. He estat un home de sort, vet-ho aquí. Tanmateix...

BILLING

Hovstad, no us sembla que la ciutat hauria de retre un homenatge al doctor Stockmann?

HOVSTAD

Per mi, cosa feta.

BILLING

Ja m'encarregaré de parlar-ne amb l'Aslaksen.

STOCKMANN

Amics, comèdia, no! No em vingueu amb romanços d'aquests. I si la Junta decidís d'apujar-me els honoraris, els diria que no. Ho sents, Katrina? T'ho repeteixo: els diria que no.

SRA. STOCKMANN

Ben fet, Tomas.

PETRA

Enhorabona, pare!

HOVSTAD I BILLING

Enhorabona! Salut, doctor!

HORSTER

(*Brindant amb STOCKMANN.*) A la vostra felicitat.

STOCKMANN

Gràcies, amics meus, gràcies! Sento una alegria tan fonda! Quina il·lusió que fa saber que has prestat un servei a la teva ciutat natal i als teus conciudadans! Visca, Katrina!